

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron za pol leta 4 krone, za četrt leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Graško vseučilišče in slovenski akademiki.

Univerze stopajo zadnji čas v ospredje javnega zanimanja. Iz Inomosta so priletele vesti, da so orde nemške druhali napadle Italijane, ki so mirno in brez izzivanja slavili otvoritev svoje fakultete in se komaj z orožjem obranili krutih sirovežev, ki so potem svojo onemoglo jezo in svoj nizkotni srd razpustili na nedolžna poslopja in je razdejali, kakor so to storile v davnih časih trume Tatarjev in Hunov.

V Gradcu je preprečila samo skrajna lojalnost in zmernost Slovanov enake izgrede napram Slovanom in posebno Slovencem. Pobalinske druhali nesramnih in oholih buršakov so morale svoj divji srd pogoltniti in že pripravljeno kamenje vreči zopet na tla. Da se jim pa da zadoščenje, da se udari Slovence kljub temu z vso močjo, a v očeh ostalega sveta na mnogo lepši način, je priskočil svojati na pomoč sam rektorat in akademični senat.

Znana je epizoda, da je ljubljanski občinski svet zavrnil rektoratovo nemško pobotnico za svojo podporo graški mensi academici (dijaški mizi). Vsakdo ve, da je občinski svet ravnal popolnoma pravilno, ker ima oni, ki daje podpore in skazuje dobrote, pač pravico zahtevati, da se mu zahvali v njegovem jeziku; to zahteva že takt in olika. Graški rektorat tega ne ve. Odklonil je slovensko pobotnico in izjavil, da rajši odkloni tudi podporo kot da bi dajal slovenske pobotnice. Posledice tega dejanja so se kmalu pokazale. Že v preteklem šolskem letu je kratil rektor Skraup podpore, oziroma obednice slovenskim dijakom, kjer in kakor je le mogel.

O priliki inavguracije novega rektorja Luschina, dne 4. novembra, pa je Skraup javno izrekel, da se bodo vsled znane epizode dajale slovenskim dijakom obednice le v jako pičli meri, in takorekoč pozivljaj nemške dijake, naj v kolikor mogoče velikem številu zahtevajo obednic, da jih za Slovence tem manj ostane.

Res je, da uživajo univerze prostost in avtonomijo, res je tudi, da je ta prostost in avtonomija neobhodno potrebna, ako naj univerze zadoščajo svoji nalogi in svojemu smotru, a taki slučajji živo kažejo, da se ta prostost na nizkoten način zlorablja in skruni. Prostost, katero so poudarili vladarji vseučiliščem, se je tikala v prvi vrsti znanosti in vede. Da pa nemške univerze dandanašnje velike prostosti, katero uživajo, več vredne niso, to kaže živo ravno naš slučaj. Žalostno in značilno je, da more rektor, ki je vendarle državni uradnik, tako govoriti in postopati. No, Skraup je odstopil in sledil mu je Luschin. Takoj v začetku svoje vlade kaže mož Slovincem zobe in pozdravlja nemške burše, ki tolovajski prežijo v avli na Slovence in jim kakor mali šolarčki podstavljajo noge, z „Heil!“ Mi pravimo, da je tako obnašanje sramota in škandal za nemško akademično mladino in za rektorja, za rektorja, ki je notabene rodom iz slovenske Ribnice na Dolenjskem, ki svojega slovenskega imena in pokoljenja ne more zakriti. Tako postajajo univerze, ki bi naj služile edinole znanosti in vedi, tabori in gnezda, v katerih se goji in ščiti nizkотно sovraštvo do narodov, kateri morajo cesarju

dajati vse to, kar mu daje nemški narod, sprejemajo pa od vlade niti desetka tega, kar se poklanja Nemcem. To je zopet eden glavnih dokazov za trditev, da so Körberjeve izjave o ravnopravnosti narodov le fraze. Sicer je pa vlada tu zabredla v veliko nedoslednost. Svojega vseučilišča nam noče dati, a na drugih se naši mladini od nemških akademikov, časopisja in od profesorjev (plačanih uradnikov) meče stokrat in stokrat v obraz da so tujci in gostje.

Za nas Slovence pa nastane sedaj sveta dolžnost, da sami skrbimo za svojo akademično mladino v Gradcu. Kakor je ljubljanski občinski svet dajal podpore rektoratu, tako jih bode dajal tem rajši lastnemu slovenskemu zavodu in druge občine in zasebniki za njim. Mi gledamo na naše voditelje in pričakujemo, da se potrebno ukrene, da graški rektor ne more več predbaovati z oholimi besedami našim akademikom tistih drobtin, katere so uživali.

Podpirajmo cvet slovenske mladine; v tujini, med sovražnim narodom se mora boriti za svoj obstanek, a vkljub temu hrani in goji v mladem srcu prekrasne domovinske idejale, vzvišeno ljubezen do svojega naroda. Ako jih prepustimo samim sebi, ter jih zgrabi kruti glad, kako očitane se nam mora vzbuditi, ako vidimo zanosne obraze, plameneče oči, razžarjene v boju za svojo narodnost, ako vidimo svoj cvet, ki mu lakota izjeda moči.

Tako delajmo, a pri tem ne pozabimo na lastno vseučilišče. Zastavimo vse sile v dosego tega slavnega cilja. Slovencem slovensko vseučilišče v Ljubljani!

Za regulacijo Voglajne.

Predlog poslanca dr. Dečka in tovarišev v deželnem zboru.

Visoka zbornica! O našem predlogu je deželni zbor v seji 23. oktobra 1903 sklenil, da se deželni odbor pooblasti, v naslednjem zasedanju staviti predloge glede regulacije Voglajne. Ta sklep kaže jasno in določno, da je deželni zbor naročil odboru, naj se z vso resnostjo posveti vprašanju glede regulacije Voglajne in v letošnjem zasedanju predloži obširno poročilo z načrti in predlogi, da se more o tem izreči končni sklep.

Poročilo štaj. deželnega odbora za l. 1903 pa je prineslo veliko presenečenje, češ da ne ve ničesar predlagati in poroča kratkomalo: Omenjeni sklep deželnega zbora, ki se nanaša na regulacijo Savine, velja tudi za regulacijo Voglajne, in so tozadavne preiskave že v teku. — Res so se nekaj časa vršile nekake poizvedbe, ali so že tudi blaženo zaspale, ne da bi prišle do kakšnih uspehov. Ali tudi te poizvedbe so se nanašale samo na regulacijo Savine od Mozirja do Celja in odtod do Zid. mosta. Za regulacijo Voglajne pa se ni storilo ničesar. Ker so se pa že pred leti ravno v tej zadevi vršile obširne poizvedbe in se izgotovili načrti ter proračun, bi novih, dragih in zamudnih obravnav, načrtov ter proračunov ne bilo treba.

Zgodil se je ravnotako velik kot škodljiv pogrešek, da se je zmešalo regulacijo Savine z regulacijo Voglajne, kakor bi obe tvorili skupno celoto, in bi se morali obenem izpeljati. To nesrečno združenje obeh vprašanj je povzročilo, da

je iz obeh regulacij nastala velika stvar, in teh znatnih stroškov so se gospodje ustrašili. To združenje pa je popolnoma odveč, Voglajna se lahko regulira, ne da bi bilo treba prej Savino regulirati, ker se ta izliva v Savino pod Celjem, in če bi se to izvršilo takoj, ne bi bilo več treba nikakih poizvedb, temveč bi se izpolnili samo tozadavni načrti. Ti so se izgotovili vsled sklepa dež. odbora od 11. septembra 1896, ko se je stavenemu svetniku, g. Butta naročilo, naj poizve potrebno ter predloži načrte in proračun. G. Butta je v kratkem času izvršil to naročilo in predložil svoj elaborat 20. januarja pristojni oblasti.

Iz tega povzamem naslednje: Voglajna izvira na severu gorovja Marija Dobje (657 m), teče do Št. Jurja bolj severno, odtod do Celja proti zahodu in križa v svojem teku dvakrat južno železnico, prvič pri Teharjih, drugič pri Zavodnu. Dolga je do mostu pri Teharjih 25185 km. Od Štor do Teharjev teče ponekod po strugi, regulirani od juž. železnice. Pod Teharji prestopi Voglajna od južne strani, ker se tu nahaja most, na desno stran železnice ter teče v velikem polkrogu tik ob Bežigradu do drugega železniškega mostu pri Zavodni, kjer stopi zopet na desno stran, potem ko je prejela vase potoka Lužnico in Hudinjo, tako da vsa ta vodna množina teče skozi ta most. Ta most pa ob času povodnji ne more pustiti vse vode naprej, ter mora tedaj izstopiti, vsled česar je poplavljen meter visoko vsa okolica ob kemični tovarni, c. kr. cinkarna, Gaberje, državna cesta Dunaj-Trst in vzhodno ceste k mestu spadajoča zemljišča.

Da se tej vedni poplavi pride v okom, je g. Butta v svojem načrtu predlagal, naj se prestavi struga Voglajne med Teharjem in Celjem tako, da se južno železnice v Teharjih, od mosta pri 3412 km. napravi prekop do mosta v Zavodnem pri 3425 km. tik proge, ki bo predstavil tek Voglajne na desno stran železnice. Voglajna bi torej ne tekla več skozi oba preozka železniška mostova in bi imela jako gladek ter hiter tek do izliva v Savino. S tem prekopom pa bi bil njen tek tudi mnogo krajši ter bi iznašal samo 1470 m; zdaj pa je dolg 2880 m. Potemtakem bi bila nova struga krajša skoraj za polovico. Izkopani material pa bi ravno zadostoval, da se z njim zasuje stara nepotrebna struga. Spodnji most pri 3425 km, skozi katerega bi tekli Hudinja in Lužnica, pa bi za odtok teh dveh potokov popolnoma zadostoval.

Omenim še, da je staveni svetnik g. Butta, izdelal še drug načrt, po katerem bi se le enačilo in poglobilo dno struge pri želez. mostu 3425 km. To pa bi ne zadostovalo, in bi se vršile poplave prejkoslej. Ker se pa temu ustavlja tudi južna železnica, je ta načrt postal neizvedljiv. — Žal, da se tudi za prvi, izvrstni načrt ni zgodilo ničesar. Posledice tega zanemarjanja pa ne izostanejo, ker leto za letom so na vrsti strašne povodnji, razen tega pa so Voglajna, Lužnica in Hudinja vedno bolj deroče in delajo vedno več škode. Ob vsaki povodnji se udara breg vedno hujše in nevarnejše, in ako se to ne zapreči, postanejo dimenzije naravnost usodepolne. Največje udrtje se nahaja tik pred želez. mostom 3425 km; najprej je bilo majhno ter bi se z malimi stroški lahko zgradilo. Ker pa se ni nič zgodilo, se je udarala zemlja vedno hitrejšje proti

— **Sestanek jugoslovanskih vladarjev.** Iz verodostojnega vira se zatrjuje, da se v kratkem času vrši v Sofiji sestanek srbskega kralja Petra, črnogorskega kneza Nikole in bolgarskega kneza Ferdinanda.

— **Volitve v italijansko zbornico** so se izvršile. Zelo je bilo opaziti, kako so podlegli anarhisti, socialisti in republikanci v velikih mestih, kar kaže, da je zadnji generalni štrajh rodil v vseh slojih živahno reakcijo. — Značilno za italijansko moralo pa je, da je med izvoljenimi tudi bivši naučni minister Nasi, ki se zaradi poverjenja mora skrivati v tujini. — Volitve so se udeležili tudi katoliki.

Rusko-japonska vojna.

Položaj v Port Arturju. Iz Čifua se poroča, da Japonci sedaj osredotočujejo svoje napade na Zlato goro in Liaotiesan. V ponedeljek teden je požar upepelil staro mesto. Oni del mesta, kjer so preje stanovali tujezemci, je razdejan. Japonska artiljerija obstreljuje železniško postajo z griča, ki je od nje oddaljen samo 1 kilometer.

Vojne ladje so po dnevi usidrane pod Zlato goro. Pred kratkim je dospel v Port Artur neki ruski častnik iz Tsingtava z zelo važnimi poročili. Vse glavne utrdbe so še v ruskih rokah in niso dosedaj še prav nič poškodovane.

V zadnjem času se mnogo govori o tem, da namerava general Steselj kapitulirati, ker je baje uvidel, da se ne more več uspešno braniti. Trdilo se je, da je Steselj prosil za premirje in se je iz tega sklepalo, da misli na kapitulacijo. To ni res, zakaj samo v slučaju, da vsi člani vojnega sveta uvidijo, da je vsaka nadaljna obramba nemogoča, sme poveljnik trdnjave kapitulirati.

„Daily Express“ poroča: Japonsko brodovje je zadnjih deset dni nenavadno zmanjšalo svojo paznost. V tem času se je posrečilo tolikim kitajskim ladjam dospeti v Port Artur, kakor preje ne. General Steselj je torej z živili in streljivom dobro preskrbljen. Njegovi težki topovi pa so baje v jako slabem stanju, vendar pa ima še mnogo municije za topove manjšega kalibra. Steselj je baje že opetovano v Petrogradu zahteval, da se mu naj pošljejo težki topovi. Največji problem v Port Arturju je sedaj, da posadka in prebivalstvo ostaneta zdrava in krepka. Legar bi bil za Port Artur takisto nevaren, kakor so Japonci. Bolnice so že itak prenapolnjene z ranjenci in bolniki.

Portarturško brodovje. Iz Tiencina se poroča: Vse ruske vojne ladje v Port Arturju so še nepoškodovane, vendar pa morajo neprestano menjati svoj prostor, da jih ne zadenejo japonske granate. Splošno se zbog tega sodi, da bodo skušale vdreti iz pristanišča in uiti.

Pariški listi dvomijo, da bi bil general Steselj prosil za premirje, kakor vedo povedati vesti iz Tokija. Naglašajo, da je to v danem položaju popolnoma nemogoče. Junaški branitelj Port Arturja, ki je tako dolgo trdnjavo hrabro držal, ne bo nastopil pota prošnje.

Za povečanje ruskega brodovja. Po poročilih iz Petrograda je car Nikolaj odredil, da se ima v zaklad za povečanje ruskega brodovja takoj vplačati iz državne blagajne 40 milijonov rubljev. V to svrhu je v celem določenih 300 milijonov rubljev. Ruska vlada je pri francoskih ladjedelnicah veliko število oklopnih, križark in torpedovk naročila, ki bodo skupaj stale 240 milijonov rubljev.

Z mandžurskega bojišča. Iz Simintina se brzojavlja, da se je vnel resen boj deset kilometrov južno od Mukdena. Japonci so ljuto napadli rusko levo krilo. K ruski armadi ste dospeli dve novi diviziji; ena ostane v Mukden, druga se že nahaja ob fronti. „Standard“ je izvedel iz Kurokijevega taborišča, da Rusi neprestano obstreljujejo japonske pozicije na levem krilu, toda le z malim uspehom. Splošni položaj je nespremenjen.

Reuterjev biro javlja: V noči od 9. na 10. t. m. so Rusi bombardirali japonski tabor pod gričem Mamolom. To je tekom enega tedna že tretje nočno bombardiranje, ki so je uprizorili Rusi. Japonci niso streljali in štedijo sploh s svojo municijo tako, kakor bi pričakovali, da pride do nove velike bitke. Rusi so razdejali vodovodni stolp pri reki Šaho, ki je Japoncem služil za opazovališče. V ruski armadi vlada zvest, da je zmaga brezdvomna.

General Aleksejev poroča: 9. t. m. so se naše predstraže odpravile na rekognosciranje v smeri proti Sandepu. Sovražne patrolje so se jih tako prestrašile, da so se v divjem begu umaknile v sosednje vasi, da so naši voji lahko prodrli do Sandepa, kjer se nahajajo znatne japonske vojne sile. Noč na 11. t. m. je bila mirna.

Iz Tokija se poroča: Dne 8. t. m. ste dve ruski kompaniji napadli japonske predstraže, a ste bili odbiti. „Daily Telegraph“ pa javlja, da so Rusi 9. t. m. naskočili Lamatu in Lihušipan, a so bili z velikimi izgubami odbiti. Obe vasi ste bili razdejani.

Reuterjev urad poroča iz Londona, da so vesti o kapitulaciji Port Arturja in o tozadevnih pogajanjih generala Steslja z generalom Nogijem navadni borzni manevri, ki nimajo niti najmanjše dejanske podlage.

Iz Mukdena poročajo: Ker so Rusi v sredo neprestano ljuto obstreljevali japonske pozicije, se je več japonskih sprednjih vojev umaknilo proti jugu. Splošno se sklepa, da Japonci sedaj niso sposobni za ofenzivo. Osvojitve Putilove gore na koncu bitke ob reki Saho je za Ruse velikega pomena, ker obvladuje vso ravan, po kateri morajo Japonci prodirati, ako stopijo v ofenzivo.

Rusi dobivajo v Mukden vsak dan novih vojev na pomoč.

Baltiško brodovje je dospel v Dakar, kamor je priplulo tudi deset nemških transportnih parnikov s 30.000 tonami premoga na krovu. V Port Saidu se bodo smele ruske ladje preskrbeti s premogom in živili do prihodnje luke. Ruski ladji „Jupiter“ in „Merkur“ so v soboto preplule Dardanele in se pridružile baltiški eskadri.

Petrograd, 14. novembra. Rusija je kupila od neke prijateljske države več vojnih ladij za 70 milijonov rubljev. Te ladje se med potoma pridružijo baltiškemu brodovju. Ena oklopna, ki je dobila ime „Svjatoslav“, in ena torpedovka ste se že pridružili baltiški eskadri v Sredozemskem morju.

Berolin, 14. novembra. „Lokalanzeiger“ javlja, da so Japonci v zadnjem času močno ojačili in dogradili svoje utrjene okope. Velika bitka se lahko prične vsak trenotek.

Berolin, 14. novembra. Čuje se, da se nahaja ob železniški progi Irkutsk-Mukden 86.000 ruskih ranjencev. Ti ranjenci pripadajo večinoma sibirskim polkom.

Petrograd, 14. novembra. Prišla je vest, da je padel glavni poveljnik japonskih čet v Mandžuriji, Kuroki. Ubila ga je baje granata.

Razne stvari.

— **Zgodnja zima.** Iz Bosne prihajajo poročila, da je palo tam mnogo snega, zlasti je v nekaterih gorskih krajih promet popolnoma ustavljen, ker je snega tri metre na visoko. — Tudi v Srbiji so bili te dni snežni viharji. Pričela je že prava zima, v nekaterih krajih kaže toplomre 12 stopinj mraza.

— **Koliko je veljala svetovna razstava v St. Louisu,** je izračunal nek newyorški list St. Louiski obrtniki in trgovci so prispevali za razstavo 20 milijonov kron, mesto samo tudi 20 milijonov in polovico parka; kongres je daroval 20 mil. in še posodil 18.000.000 K. Ta svota 78.000.000 kron se je izdala za ureditev razstavnega prostora, za razstavna poslopja in za reklamo. Vlada Zedinjenih držav je izdala vrhutega 6.600.000 K. za svojo lastno razstavo. Razstavi je bilo zastopanih 51 držav. Vsi razstavljeni predmeti so bili zavarovani za 400 milijonov K.

— **Portarturški časopis.** V obleganem Port Arturju izhajajoči list „Novi Kraj“ je prinesel nedavno med dnevnimi novostmi sledečo notico: „Od včeraj so prostori našega uredništva in tiskarna našega lista v obsegu sovražnikovega ognja.

Kakih 12 granat se je razpočilo v bližini naše tiskarne; kosi granat so se zadržali v steno ter zdrobili šipe.“ Časopis je tiskan na papirju ki je bil nekaj bel, a sedaj ima nedoločljivo barvo. Ker je belega papirja zmanjkalo, tiskajo list na rdeč, zelen, moder in rumen papir. Toda za list se vojaki zunaj na nasipih uprav trgajo.

— **Zakaj pa!** Neka stara gospodična je trdno sklenila, da se ne bo nikdar možila. Prijatelj jo vpraša, zakaj se tako trdovratno brani moža. „Zakaj bi se pa možila?“ odgovori. „Imam psa, ki vedno renči, papagaja, ki kolne, in mačka, ki se cele noči okrog potepa, torej mi je mož popolnoma nepotreben.“

Loterijske številke.

Trst, dne 12. novembra 1904: 90, 44, 24, 74, 45.
Linc. „ „ „ „ 49, 7, 17, 12, 70.

Št. ad 1698.

(496) 1

Razpis natečaja.

Pod št. 1698 dne 26. vinotoka 1904 razglašen razpis po ene učiteljske, oz. učiteljske službe na 5 razredni deški, oziroma dekljski šoli v Trbovljah-Vode se s pristavkom prekličje, da se boste te dve službi pozneje enkrat razpisali.

CELJE, dne 11. listopada 1904.

Učenec

poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme takoj pod ugodnimi pogoji pri

Rafael Salmiču
urarju v Celju, „Narodni dom“.

Trgovski pomočnik

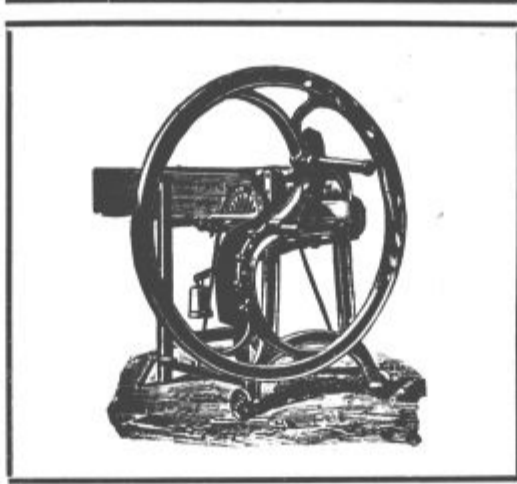
izurjen v trgovini manufakturnega in mešanega blaga s prav dobrimi spričevali, želi takoj službe.

Naslov se izve pri upravnistvu tega lista.

Proda se

prostovoljno na spodnjem Štajerskem se nahajajoča, dobro idoča, čez 70 let stara **usnjarija** z zalogo blaga vred; k isti spadajoča poslopja so močno zidana in dobro ohranjena; krog odjemalcev je velik; usnjarija je od železnice in pošte oddaljena 5 minut, leži pri farni cerkvi in blizu šole, z usnjarijo je tudi združena prodaja drobnega špecerijskega blaga.

Naslov pove upravnistvo Domovine. (487) 5—3

Peči, štedilnike

kakor vse zraven spadajoče dele in priprave, raznovrstno kuhinjsko opravo „Merkurju“ trgovina z železnino P. Majdič, Celje.

Slamoreznice

in drugi poljedelski stroji v bogati izberi. Kotli za kuhanje žganja. Najboljše umetno gnojilo

Tomaževa žlindra in kajnit.

Navodila zastoj.

Navodila zastoj.